

Fővárosi Ítéltábla

17.Pf.20.071/2022/3.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. M. Tóth Gábor Ügyvédi Iroda (felperesi képviselő címe; ügyintéző: dr. M. Tóth Gábor ügyvéd) által képviselt Felperes1 (felperes címe.) felperesnek – a dr. Bódis Ügyvédi Iroda (alperesi képviselő címe, ügyintéző: dr. Bódis Pál ügyvéd) által képviselt I. rendű alperes (I. rendű alperes címe) I. rendű és II. rendű alperes (I. rendű alperes címe) II. rendű alperes ellen tulajdonjog megállapítása iránt indított perében a Balassagyarmati Törvényszék 2021. május 19. napján meghozott 9.P.20.537/2018/100. számú ítélete ellen a felperes 101. sorszámu fellebbezése folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek személyenként 375.000 (háromszázhetvenötezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy élettársi vagyontársaság megszűnése jogcímén megszerezte néhai örökhagyónak (a továbbiakban: örökhagyó) a hagyatéki ügyében hozott 13015/Ü/355/2017/118. számú ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzésben (a továbbiakban: hagyatékátadó végzés) 5-63. sorszám alatt feltüntetett ingatlanok 2/3, az 1. és 3. sorszám alatt feltüntetett ingatlanok 1/3, a 82-94. sorszám alatt megjelölt mezőgazdasági eszközök, a 64-69. sorszám alatt megjelölt gépjárművek, továbbá a 70-77. sorszám alatt megjelölt értékpapírok, befektetési értékpapír számlán nyilvántartott követelés, lakossági bankszámlán nyilvántartott követelés, vállalkozói pénzforgalmi számlán nyilvántartott követelés 1/3 arányú tulajdoni hányadát. Kérte továbbá annak megállapítását, hogy a hagyatékátadó végzés 78. sorszáma alatt megjelölt CGszám1 cégjegyzékszámon nyilvántartott cég-ben a beltág örökhagyót megillető társasági részesedés 1/3 arányú tulajdoni hányadát, a 79-80. sorszáma alatt megjelölt cég1 végelszámolás alatt nyilvántartott 50.000 forint értékű alaprészjegy és az erre eső árfolyamnyereség, valamint a cég1 végelszámolásnál nyilvántartott 245.000 forint értékű részjegyekiegészítés 1/3 arányú

tulajdoni hányadát ugyanezen a jogcímen megszerezte. Kérte annak megállapítását, hogy a hagyatékátadó végzés 81. sorszáma alatt megjelölt, a Magyar Államkincstár által kezelt 2016. évi területalapú támogatás, zöldítés támogatás és egyes szántóföldi növények támogatása vonatkozásában a támogatás igénybevételére való jogosultságot is megszerezte élettársi vagyonszövetség megszűnése jogcímen, továbbá megszerezte ugyanezen jogcímen a hagyatékátadó végzés 95-106. sorszáma alatt megjelölt lőfegyverekkel, lőszerrel való rendelkezési jogot. Kérte az ingatlanügyi hatóság megkeresését az ingatlanokon élettársi közös szerzés címén szerzett tulajdonjoga bejegyzése érdekében.

[2] A követelése ténybeli alapjaként előadta, hogy 1990 őszétől 2017. május 3-ig élettársi kapcsolatban élt az örökgyógyal, melynek tartama alatt a különvagyont képező cím1 szám alatti ingatlanban laktak. Az örökgyógy az élettársi kapcsolat kezdetén a város2i cég1 alkalmazottjaként a vendéglő neve (a továbbiakban: vendéglő) üzemeltetője volt, míg ő már 1982. óta egyéni vállalkozóként dolgozott. Az összeköltözés idején az örökgyógy vagyona 1.460.000 forint volt, és csak a személyes használati tárgyait hozta magával. Saját vagyona ekkor 24.930.000 forintot tett ki. A kapcsolat elején az ő vagyonából kárpótlási jegyeket vásároltak, és abból földeket, szőlőket, szántókat, erdőket, gyümölcsösöket szereztek, amelyek adminisztratív okokból az örökgyógy nevére kerültek. A műveléshez szükséges gépeket és eszközöket is az ő vagyonából vásárolták. 1997. június 30-án kiváltotta őstermelői igazolványát, és az örökgyógy mellett aktívan részt vett a mezőgazdasági termelésben és értékesítésben. Ez azonban eleinte veszteséges volt, amelyet az ő jól működő vállalkozásának eredményéből fedeztek. Ő finanszírozta az örökgyógy vadászati- és sporttevékenységét, és a közös külföldi utazásokat is. Az örökgyógy 2001-ben egyéni vállalkozóként átvette a vendéglő üzemeltetését, amelyben maga is közreműködött. Az örökgyógy 2010 szeptemberében bekövetkezett megbetegedését követően ápolta, és gondozta őt. Az élettársi kapcsolatuk alatt az ő jövedelme 1990. és 2017. között 214.634.432 forint, míg az örökgyógy – segítségével elért – jövedelme 95.753.720 forint volt. Keresetének jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 685/A. §-ára és 578/G. § (1) bekezdésére hivatkozott. Az örökgyógyal alapvetően érzelmi indítatásból élettársi kapcsolatban szoros gazdasági közösségben éltek és gazdálkodtak, együttműködésük célja a további vagyonszerzés volt, ezért az örökgyógy hagyatékát képező vagyontömeg az élettársi vagyonszövetség része, amelynek egy része esetében 2/3, a fennmaradó része tekintetében pedig 1/3 tulajdoni hányad illeti meg.

[3] Az alperesek perbeli jogelődjé – az örökgyógy lánya, egyben törvényes örökösé – ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[4] Előadta, hogy a felperes és az örökgyógy 1993. végétől – megszakításokkal – 2016 januárjáig valóban egy háztartásban, együtt éltek, és közöttük érzelmi kötelék is volt, azonban a közös életvitelüket meghaladó közös gazdálkodást nem folytattak, bevételeiket, szerzéseiket saját vagyonukként kezelték, azokkal önállóan gazdálkodtak. Vállalkozási tevékenységüket külön-külön végezték. A felperes a keresetében az örökgyógy vagyontárgyait tüntette fel, nem sorolta fel azonban azt a számos ingatlant és egyéb vagyontárgyat, amelyet ő szerzett meg ugyanezen időtartam alatt. Kiemelte, hogy az örökgyógy életében vele szemben nem érvényesített tulajdoni igényt, mely tény a közös gazdálkodás hiányát támasztja alá. A felperes és az örökgyógy kétségtelenül 1990. körül ismerkedtek meg, azonban csak 1993. második felétől kezdve vezettek közös háztartást. Ezt bizonyítja, hogy az örökgyógynak 1993-ban még fennállt a kapcsolata a korábbi barátnőjével. Az örökgyógy egyrészt vendéglátással, másrészt mezőgazdasággal foglalkozott volt. A felperesnek műanyag szatyrokat gyártó saját vállalkozása volt. Kétségtelenül volt egy közös

tulajdonú ingatlanuk, amelynek azonban két bérlője volt, és a bérleti díjat is önállóan szedték be. Egymás tevékenységében kisebb mértékben kölcsönösen közreműködtek, egymást segítették, de közös gazdasági célzat nem vezette őket, bevételeiket saját nevükön lévő külön számláikon kezelték. Az örökhagyó az cég1 alkalmazottja volt és az 1980-as évek második felétől jutalékos rendszerben működtette a vendéglőt, amely akkor nagyon jó forgalmat bonyolított és jelentős jövedelmet termelt. A felperes valóban bejárt gyakran a vendéglőbe, azonban nem munkavégzés, hanem étkezés céljából. Az örökhagyó a felperessel való megismerkedést megelőzően is a magyar átlagot meghaladó életszínvonalon élt, vagyona jelentősen meghaladta a felperes által állított 1.460.000 forintot. Az örökhagyó mindig ügyelt arra, hogy ha valamihez a felperes is hozzájárult a pénzével, akkor a tulajdonjoga megjelenjen. Így közösen szereztek meg a városli hrsz helyrajzi számú ingatlan egy részét, amelyen az örökhagyó a vállalkozása által elnyert állami támogatásból szőlőt telepített (a továbbiakban: terület1 szőlő). A felperes tulajdoni hányadát bérbe vette az örökhagyó. A közös tulajdon megszüntetését 2011-ben a felperes is kezdeményezte, 1.800.000 forint ellenében kívánta megvásárolni az örökhagyó tulajdonrészét, utóbb azt követelte, hogy az örökhagyó 6.000.000 forintért vásárolja meg az ő tulajdoni hányadát. Ezen túlmenően közösen vásárolták meg 1995-ben a városli hrsz5 helyrajzi szám alatti borpincét (a továbbiakban: pince) és a szomszédságában lévő több helyrajzi számon felvett telephelyet (a továbbiakban: telephely) is. Öt személy közreműködésével szövetkezet neve néven pince szövetkezetet alapítottak, majd 2014-ben pincét és a telephelyet értékesítették, és a befolyt vételárat egymás között egyenlő arányban elosztották. Az örökhagyó a saját jogon kapott, másrészt az általa vásárolt kárpótlási jegyek és részarány tulajdonok felhasználásával szerezte a per tárgyát képező további szőlőterületeket. Együttélésük időközben többször, majd 2016 januárjában véglegesen megszakadt. Az örökhagyó elköltözött a felperestől és lakást bérelt, amelyet 2016-ban meg is vásárolt. Az alperesek jogelődje arra hivatkozott, hogy a pusztai együttélés ténye önmagában nem keletkeztet élettársi közös vagyont. Sérelmezte, hogy a felperes a nevére került vagyontárgyakat a magáénak tekinti, ami pedig az örökhagyó nevére került, azt megosztani kéri. A közös szerzés célzata még hallgatólagosan sem állt fenn közöttük, ezért a felperes keresetének elutasítását kérte.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 2.111.480 forint perköltséget. Felhívta a Balassagyarmati Törvényszék Gazdasági Hivatalát, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követően az El.00007/2020. szám alatt letétbe helyezett 20.000 forintot a felperes részére, az El.00173/2019. szám alatt letétben maradt 16.720 forintot pedig az alperesek jogelődje részére utalja vissza. Az ítélet jogerőre emelkedését követően megkeresni rendelte a megye neve Megyei Kormányhivatal városli Járási Földhivatalát, a megye neve Megyei Kormányhivatal város2i Járási Hivatalát, valamint a megye neve Megyei Kormányhivatal város5 Járási Hivatal Földhivatali Osztályát a 6., illetve 10. sorszám alatti végzésekkel elrendelt perfeljegyzések tényének a törlése érdekében.

[6] Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a felperes által perbe hozott anyagi jogi igény a Ptk. 578/G. § (1) bekezdése szerint keletkezett közös vagyon megosztása volt, amit – a szerzési arány meghatározását követően – egységesen és véglegesen kell rendezni. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperesek jogelődjének az ellenkérelem benyújtásával lehetősége volt további vagyontárgyak perbe vitelével a megosztás teljessége iránti alanyi jogának érvényesítésére. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság elsőként az élettárs a Ptk. 685/A. §-a szerinti fogalmi elemeinek fennállását vizsgálta.

[7] Rámutatott, hogy az alperesek jogelődje ellenkérelmében a közös lakásban való együttlakást, az érzelmi kapcsolat fennállását és a mindennapi életvitel közös voltát elismerte, vitatta azonban az együttélés időtartamát és a gazdasági közösség fennállását. Erre tekintettel a felperesnek kellett bizonyítania a közös gazdálkodás, valamint az 1990. ősz és 2017. május 3. közötti együttélés tényét. A meghallgatott tanúk vallomását a maguk összességében értékelve arra a következtetésre jutott, hogy a felperesi előadással szemben az együttélés kezdete 1993. második felére tehető. E körben nem fogadta el a felperes szomszédjainak vallomását, akik az életközösség kezdő időpontjára pontosan emlékeztek, más lényeges időpontokra azonban nem tudtak nyilatkozni. A felperes gyermekei közül is csak az egyik tudta vallomásával alátámasztani az 1990-es kezdő időpontot, ezt azonban az alperes indítványára kihallgatott tanúk vallomása cáfolta. A kapcsolat végének időpontjával kapcsolatban megállapította, hogy 1996 januárjában komoly konfliktus volt a felek között, aminek hatására az örökhagyó albérletbe költözött, majd meg is vásárolta ezt az ingatlant. A tanúk vallomása alapján nem tudta megállapítani azt, hogy ezt követően az életközösség közöttük helyreállt volna.

[8] A közös gazdálkodást illetően kifejtette, hogy mindkét fél jelentős vagyont szerzett a kapcsolat időtartama alatt, de azok mindig vagy az örökhagyó, vagy a felperes nevére kerültek. Ez alól kivétel a terület1 szőlő, a pince és a telephely, azok a felperes és az örökhagyó közös tulajdona lettek. Rámutatott, hogy a felperes nem tudott elfogadható magyarázatot adni arra, hogy ha a többi ingatlan megszerzését is saját vagyonából finanszírozta, akkor azok miért kerültek az örökhagyó nevére. Annak is jelentőséget tulajdonított az elsőfokú bíróság, hogy a felperes akkor sem érvényesített igényt az örökhagyóval szemben, amikor 2010. után az örökhagyó egészségi állapotának megromlása miatt az alperesek jogelődje vette át az irányítást annak vállalkozásában, noha ekkor már szembesülnie kellett azzal, hogy jogainak érvényesítése szükségessé válhat. Igényét a terület1 szőlő, a borpince és a telephely értékesítése keretében sem kísérelte meg érvényesíteni, mert a vételárat a tulajdoni arányoknak megfelelően megosztották egymás között. Értékelte azt is, hogy a felperes nemmel válaszolt a bíróság azon kérdésére, hogy a kapcsolat alatt szerzett-e saját nevére ingatlant vagy nagyobb értékű ingóságot. Tagadása azonban az eljárás során megdőlt és ingatlanszerzéseit csak azzal magyarázta, hogy azokat a saját vagyonából vásárolta a vállalkozása részére. A felperes jelentős összegű kölcsönöket is felvett, amely ellentétben áll azzal, hogy előadása szerint ő finanszírozta az örökhagyó tulajdonszerzéseit és vállalkozását is. Továbbá egy alkalommal maga is kért kölcsönt az örökhagyótól. A közös gazdálkodást cáfolja az is, hogy az örökhagyó a felperes vállalkozásának finanszírozása érdekében hitelszerződés neve hitelszerződést kötött, és annak törlesztését és a kamatokat egymás között pontosan elszámolták. Ha a felek közösen gazdálkodtak volna, akkor nem számoltak volna el ilyen pontosan egymással. A felperes előadásának cáfolatát látta abban is, hogy számításai szerint az örökhagyó jövedelmei elégséges fedezetet biztosítottak vagyonszerzéseire. A tanúk vallomása alapján pedig azt is megállapította, hogy az örökhagyó a vendéglő üzemeltetése során bevallott jövedelmén felül jelentős egyéb, a könyvelésben meg nem jelenő bevételekre tett szert. Azt a tanúvallomások alapján sem látta bizonyítottnak, hogy az örökhagyónak nehézségei lettek volna a bérfizetéssel, és ebben a felperes nyújtott volna számára segítséget. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes és az örökhagyó között nem volt közös gazdálkodás, közös gazdasági célzat nem állt fenn. Vállalkozási tevékenységükben, annak fejlesztésében vagyoni függetlenségüket fenntartották. Ebből következően élettársi közös vagyon megállapítására nem kerülhetett sor. Rámutatott, hogy a felperes előadásának az is ellentmond, hogy saját vállalkozói tevékenységét teljesen elkülönítetten végezte, közös gazdasági cél kizárólag egy-egy konkrét vagyonelem megszerzése vonatkozásában állt fenn közöttük. Saját tényelődása sem volt egyértelmű, mert az örökhagyó tulajdonában álló szerzéseket hol közös szerzéseként, hol pedig saját vagyonából

történt szerzőként jelölte meg. Gazdasági közösség hiányában ezért a felperes keresetét elutasította és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 81. §-a és 83. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: költségrendelet) 2. § (1) bekezdésében foglaltak alapján meghatározott összegű perköltség fizetésére kötelezte. A 2020. május 1-től 2021. január 23-ig terjedő időszakra a felszámítottól eltérően 340.000 forint díjat határozott meg az alperesek képviselőjének azzal, hogy az megállapított perköltség a munkadíjat terhelő 27%-os áfa összegét is tartalmazza.

[9] Az ítélet elleni fellebbezésében a felperes elsődlegesen annak megváltoztatását és az alperesek keresete szerinti marasztalását, valamint perköltség fizetésre kötelezését kérte. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[10] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a kapcsolat csak 1993 végétől 2016 januárjáig tartott. A kapcsolat korábbi kezdetét álláspontja szerint egyértelműen bizonyítják a meghallgatott tanúk vallomásai. Annak fennállását az örökhagyó által a korábbi partnerével esetleg fenntartott kapcsolat ténye önmagában nem cáfolja. A kapcsolat pedig egészen az örökhagyó haláláig fennállt.

[11] Továbbra is állította, hogy az örökhagyóval a gazdasági közösség is megvalósult. A lefolytatott bizonyítás alapján ugyanis kétségtelenül megállapítható, hogy a per tárgyát képező ingatlanok megvásárlását, a beruházások megvalósítását, a szükséges eszközbeszerzéseket közösen végezték az örökhagyóval. Megismételte, hogy a vásárlásokat ő finanszírozta, az anyagi fedezetet ő biztosította. Közös gazdálkodásukról az alperesek jogelődje saját előadása szerint sem tudott semmit, ezért a jóhiszemű pervitel követelményével ellentétesen tette azt vitássá, a bizonyítékok pedig megdöntötték a szavahihetőségét. Ismételten rögzítette, hogy az eljárás tárgya nem az élettársi közös vagyon megosztása, hanem a vagyontárgyak feletti tulajdonjog és a tulajdoni arányok megállapítása volt. Ez a Ptk. 116. § (1) bekezdése alapján egyébként is érvényesíthető lenne. Ismét előadta, hogy már az élettársi kapcsolat kezdetén is jobb anyagi körülmények között élt, és jelentősebb vagyonnal rendelkezett, majd az élettársi kapcsolat alatt is lényegesen nagyobb jövedelemre tett szert, különösen annak első 10 évében, amikor az örökhagyó alkalmazotként dolgozott. Ebben az időben az örökhagyó jövedelme a 3.000.000 forintot sem érte el, míg ő mindösszesen 37.50.685 forint jövedelemre tett szert. Jövedelmeik közötti különbséggel az élettársi kapcsolat egész tartama alatt teljes mértékben tisztában volt. Alaptalanul állapította meg az elsőfokú bíróság, mert ezt semmilyen bizonyíték nem támasztotta alá, hogy az örökhagyó rendszeres illegális bevételekre is szert tett a vendéglőben. Ezt a megállapítását olyan tanúk vallomására alapozta, akik a részleteket illetően valójában nem rendelkeztek rálátással az örökhagyó tevékenységére. Téves előadást tettek például a vendéglőben lévő nyergőgépek számára nézve. Az ő tanúi azonban igazolták azt, hogy ő finanszírozta a földvásárlásokat. Mindezekre tekintettel álláspontja szerint a tényállást az általa előadottaknak megfelelően kellett volna megállapítania az elsőfokú bíróságnak. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság alaptalanul számította hozzá az örökhagyó jövedelméhez a szakképzési hozzájárulás összegét, az ugyanis az örökhagyó vagyonát valójában nem növeli, hiszen az szolgál a foglalkoztatott tanulók bérezésére, étkeztetésére, a munkaruházattal történő ellátására. Kétszer vette továbbá figyelembe az örökhagyó jövedelmeként az cég1 részvények eladásából származó 47.491.000 forintot, és tévesen számolta el az örökhagyó javára a cím4 úti és a üdülőli ingatlanok eladási árának teljes összegét, annak ugyanis csak 1/2 része illette az örökhagyót. A hitel nevet pedig az örökhagyó a saját vállalkozásában

használta fel, azt azonban nem tudta törleszteni, ebben ő segítséget nyújtott, amit később visszafizetett neki az örökhagyó.

[12] Másodlagos kérelme körében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta tájékoztatni a feleket, hogy mely tény bizonyítása mely felet terheli, és a bizonyítás elmulasztásának mik a jogkövetkezményei. Ezzel megsértette a Pp. 237. § (3) bekezdésében foglaltakat.

[13] A terhére megállapított perköltség összegét azért sérelmezte, mert az alperesek képviselője a csatolt megbízási szerződés szerint óradíj alapú elszámolásban állapíthatta meg munkadíját. A képviselő által becsatolt költségjegyzékek azonban csak két esetben tartalmazták az időráfordítás szerint meghatározott összeget összesen 10 óra időtartam alapul vételével. Az ezt meghaladó díjigény azonban – időtartam kimutatás hiányában – teljességgel ellenőrizhetetlen.

[14] Fellebbezési ellenkérelmükben az alperesek az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

[15] Rámutattak, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, és azokból helytálló ténybeli és jogi következtetéseket vont le, ezért nem indokolt a bizonyítékok felülmérlegelésére. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy nem volt a felek között gazdasági közösség, és az együttélés ténye is csak 1993-tól állapítható meg. A felperes és az örökhagyó vállalkozói vagyonukat külön kezelték. Sérelmezte, hogy a felperes csak az örökhagyó nevére került vagyontárgyakra érvényesít igényt, a saját nevére került nagyobb értékű ingatlanvagyon megszerzésére már nem látja kiterjedni a közös gazdálkodást. Igényét a kapcsolat 2010. után bekövetkezett megromlása ellenére nem érvényesítette az örökhagyóval szemben. A közös tulajdonba került ingatlanok esetében pedig, azok értékesítését követően pontosan elszámoltak egymással a felek. Továbbra is állította, hogy a hitel nevet a felperes használta fel, majd rendszeresen megtérítette az örökhagyónak a visszafizetés összegét. Fenntartotta, hogy az adózott jövedelmen felül figyelembe kell venni a szakképzési hozzájárulás összegét is. Rögzítette, hogy a követelés jogalapja az élettársi vagyonszövetség, azt viszont a bírói gyakorlat szerint a teljesség elvének megfelelően kell elbírálni. A felperesnek a megszerzett jövedelmek összegén keresztül nem sikerült bizonyítania a perben azt, hogy ő finanszírozta a vagyonszerzéseket. Alaptalanul kifogásolta az anyagi pervezetés módját és a megállapított perköltség összegét is a felperes, mert a per során több esetben tételes elszámolást nyújtott be, és ehhez képest mérsékelt összegben állapította meg a bíróság a perköltséget.

[16] A fellebbezés alaptalan.

[17] A felperes a keresetét teljes egészében elutasító elsőfokú ítélet ellen fellebbezett az alperesek keresete szerinti marasztalása érdekében, ezért az elsőfokú ítéletnek nem volt a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján jogerőre emelkedett rendelkezése. Ebből következően a másodfokú felülbírálat az elsőfokú ítélet egészére kiterjedt.

[18] A felperes másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte a fellebbezésében. E körben a Pp. 237. § (3) bekezdésére, az anyagi pervezetés szabályainak megsértésére hivatkozott. Az elsőfokú bíróság azonban a 2019. december 10-én tartott tárgyaláson kielégítő mélységig és helyes tartalommal tájékoztatta a peres feleket arról, hogy a perben kinek, mit kell bizonyítania és a bizonyítatlanságnak mi a következménye (31. számú jegyzőkönyv 13. oldal).

[19] Másrészt a Pp. 369. § (4) bekezdése értelmében az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésének felülbírálatára csak az anyagi jogi felülbírálat részeként van lehetőség, azaz annak anyagi jogszabálysértéshez kell kapcsolódnia. A Pp. 384. § (1) bekezdése szerint pedig az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére önmagában nem szolgálhat alapul, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésével nem ért egyet. Kizárólag ebből az okból a felek sem kérhetik az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. Ebből következően az anyagi pervezetés esetleges hibája nem olyan eljárási hiba, amely önmagában megalapozhatná a felperes által hivatkozott, a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkör gyakorlása körében az elsőfokú ítélet Pp. 381. §-a szerinti hatályon kívül helyezését. Márpedig az alperes kizárólag a Pp. 237. §-ának be nem tartása miatt kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését anélkül, hogy megjelölte volna az anyagi jog azon szabályát, amelyet az elsőfokú bíróság megsértett, és amely megalapozná a fellebbezési kérelme teljesítését. Ez önmagában kizárta, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az anyagi pervezetés szabályainak megsértése miatt hatályon kívül helyezze.

[20] Az érdemi felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges terjedelemben lefolytatta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen értékelte, a tényállást helyesen állapította meg. Az ítéltábla az abból levont jogi következtetéssel, a meghozott döntéssel és nagyobb részt annak indokaival is egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel az alábbiakat emeli ki.

[21] Mindenekelőtt arra mutat rá az ítéltábla, hogy arra helyesen hivatkozott a fellebbezésében a felperes, hogy mind az alperesek, mind az elsőfokú bíróság tévesen tekintette a pert élettársi közös vagyon megosztása iránti pernek. Ebből következően indokolatlanul tartották szükségesnek a felperes és az örökhagyó teljes közös vagyonának felderítését és a vagyonmegosztás kérdésének egységes és végleges rendezését.

[22] Álláspontjukkal szemben ugyanis a per nem élettársi közös vagyon megosztása iránti per, hanem tulajdoni per. A felperes ugyanis a hagyatéki eljárásban és a perben is azt állította, hogy az örökhagyó volt élettársaként a hagyatéki leltárban feltüntetett vagyon egy része a Ptk. 578/G. § (1) bekezdése alapján az ő tulajdona, ebből következően az nem része a hagyatéknak, ezért az alperesek jogelődje ezt a részt az örökhagyó örököseként nem szerezhette meg. A perben a felperesnek megállapítási és az ingatlanok esetében a Ptk. 116. § (1) bekezdése alapján tulajdonjogának – élettársi vagyonszövetség megszűnése (helyesen élettársi közös vagyon) címén – az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésére irányuló keresete volt. Ebből következően a perben nem kellett teljes élettársi közös vagyont feltárni és mindenre kiterjedően megosztani a felek között, hanem kizárólag a felperes tulajdoni igényét kellett elbírálni, kizárólag az általa megjelölt vagyontárgyak tekintetében. Ennek során csak azt kellett vizsgálni, hogy a felperes és az örökhagyó között volt-e élettársi kapcsolat és – ha volt ilyen – milyen volt a szerzésben való közreműködésük aránya. A per tárgyát illetően az elsőfokú bíróság ugyan tévedett, de a perben releváns és bizonyítandó tények – élettársi közös

vagyon megosztása iránti perhez képest – szűkebb körére tekintettel a jogalap körében adott anyagi pervezetés elégséges volt, ezért e tévedésnek nem volt kihatása az ügy érdemére.

[23] Az élettársi kapcsolat fogalmát a Ptk. 685/A. §-a határozza meg, mely szerint a közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben együtt élő természetes személyek az egyéb feltételek fennállása esetén élettársaknak minősülnek. Az élettársi kapcsolat törvényi definíciójának fogalmi elemei közül az alperesek nem vitatták a felperes és az örökhagyó közös háztartásban való együttélésének tényét, és a közöttük lévő érzelmi kapcsolatot. Vitatták azonban ennek időtartamát és azt, hogy közöttük közös gazdálkodás volt. Az elsőfokú bíróság a felperes nyilatkozatai és a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján helyes következtetésre jutott, és helytállóan állapította meg, hogy a felperes és az örökhagyó nem voltak élettársak, mert közös gazdasági cél hiányában nem gazdálkodtak közösen.

[24] Az ítéltábla rámutat, hogy a felperes fellebbezésében is hivatkozott egységes ítélezési gyakorlat szerint a közös gazdálkodás szempontjából annak van döntő jelentősége, hogy a megtakarítások tekintetében megvalósult-e a felek között a közös célokra irányuló gazdasági együttműködés, mennyiben állt szándékukban a megtakarítások közös gazdasági célokra fordítása. Irányult-e a felek szándéka arra, hogy az elkülönülten keletkezett és kezelt jövedelmükből származó megtakarításokat a közös vagyon részévé tegyék. A gazdasági közösség fennállása csak akkor állapítható meg, ha a felek gazdasági tevékenységét meghatározó célkitűzéseik az életközösség egész tartama alatt közősek, ennek elérése érdekében teljeskörűen együttműködnek, akarategységben járnak el, jövedelmeiket a közös cél elérése érdekében együttesen használják fel. Nincs lehetőség ezért az élettársi közös szerzés megállapítására akkor, ha a felek közössége kizárólag abban áll, hogy egy lakásban lakva egymást az élet fenntartásához szükséges körön belül gazdaságilag is támogatják, érzelmi alapon kölcsönös szívességi szolgáltatásokat teljesítenek egymás javára (BDT2011. 2601.). A felperes által hivatkozott másik közzétett döntés azonban nem azt mondja ki, hogy a gazdasági kapcsolat fennállása körében a túlélő élettárs nyilatkozata az irányadó, hanem mindössze azt a – perbeli esetben irreleváns – jogalkalmazási elvet rögzíti, hogy egymagában nem akadályozza az élettársi kapcsolat fennállásának megállapítását az, ha az élettársi kapcsolat egy-egy fogalmi eleme bizonyos időszakban átmenetileg hiányzik.

[25] Az ítéltábla kiemeli, hogy a felperes az örökhagyóval fennállott kapcsolat tartama alatt mindvégig önállóan végzett vállalkozási tevékenysége eredményeképpen a saját maga által szerzett vagyontárgyak esetében nem állította a közös szerzésre irányuló szándék létét, sőt saját vagyonszerzéseiről keresetlevelében hallgatott. Az 55. számú beadványában (6. oldal utolsó bekezdés, első sor) pedig kifejezetten azt nyilatkozta, hogy „nem mindenre terjedt ki a közös szerzés célzata annyiban, hogy az nem terjedt ki az én saját vállalkozásomra”. Ezzel szemben az örökhagyó által szerzett vagyontárgyak esetében következetesen állította a közös szerzést, de oly módon, hogy az örökhagyó vagyongyarapodásának forrása az ő sikeres gazdasági tevékenysége volt. Ezzel lényegében azt állította, hogy az örökhagyó – az általa kimutatott jelentős jövedelme ellenére – semmit nem tett hozzá a „közös” gazdálkodáshoz (29. számú jegyzőkönyv, 7. oldal, 6. bekezdés). Előadása szerint az örökhagyó által vezetett vendéglő, és az általa folytatott mezőgazdasági tevékenység csak veszteséget termelt, amelyet ő finanszírozott. Pusztán érzelmi okokból, méltányosságból nem kérte kizárólagos tulajdonszerzésének megállapítását. Ebből

következően pedig valójában azt sem adta elő pontosan, hogy miként alakult a szerzési arány a szerzésben való közreműködés arányaihoz képest az egyes vagyontárgyak esetén. Később is csak annyit adott elő, hogy kimutatásai szerint az ő és az örökhagyó jövedelme 2/3-1/3 arányban álltak egymással. Azt azonban továbbra sem vezette le, hogy az egyes vagyontárgyak esetén miért kérte különböző – és pont akkora – szerzési arányok megállapítását. A felperes maga is úgy tekintette, hogy közöttük és az örökhagyó között nem volt teljeskörű, mindenre kiterjedő közös gazdálkodás. A tényállításai pedig a közös gazdálkodás tényének, ebből következően az élettársi kapcsolat fennállásának megállapíthatóságát eleve kizárják, és azt a rendelkezésre bocsátott bizonyítékok, valamint a tanúk vallomása sem támasztotta alá.

[26] A meghallgatott tanúk többségének a felek közös gazdálkodásáról csak közvetett, vagy semmilyen tudomása volt. Biztosan a legközelebbi hozzátartozók, a felperes – felekkel egy ideig együtt élő – lánya is csak annyit tudott elmondani, hogy a felek kétségtelenül mindent megbeszéltek egymással (tanú neve tanú, 39. számú jegyzőkönyv, 5. oldal, 1. bekezdés vége). Ő sem tudta azonban azt egyértelműen megerősíteni, hogy emögött – a kétségtelen érzelmi kapcsolaton és bizalmi viszonyon túl – a közös szerzés szándéka is meghúzódott volna. A felperes fiának nem volt tudomása arról, hogy a vállalkozásaikat hogyan intézték a felek (tanú10 tanú, 64. számú jegyzőkönyv, 3. oldal alja). Több tanú pedig a felperes előadásával éppen ellentétes nyilatkozatot tett, és azt állította, hogy a felperes és az örökhagyó külön gazdálkodtak (tanú2, 39. számú jegyzőkönyv, 11. oldal közepe; dr. tanú5, 47. számú jegyzőkönyv 5. oldal, 2. bekezdés; tanú7, 47. számú jegyzőkönyv, 12. oldal, 1. bekezdés vége; tanú12, 64. számú jegyzőkönyv, 9. oldal alja; tanú15, 64. számú jegyzőkönyv, 15. oldal közepe; tanú17, 71. számú jegyzőkönyv, 4. oldal, 1. bekezdés közepe; tanú19, 71. számú jegyzőkönyv, 7. oldal közepe).

[27] Azt – lényegében egybehangzóan – megerősítették a tanúk, hogy a felek kölcsönösen segítettek egymásnak üzleti tevékenységükben, és abban időnként fizikailag is közreműködtek (pl. tanú15, 64. számú jegyzőkönyv, 15. oldal, 9-10. sor és 2. bekezdés). A felperes közreműködött a vendéglő berendezésében és alkalmankénti díszítésében, az örökhagyó – és alkalmazottai – pedig időnként segítettek a felperesnél az áruszállításban, rakodásban. Azt azonban a tanúk nem tudták megerősíteni, hogy ezt a fajta együttműködést a közös szerzés szándéka motiválta volna. Az ítéltábla értékelése szerint az igazolást nyert segítségnyújtás nem haladta meg az érzelmi alapon nyújtott kölcsönös szívességi szolgáltatások szokásos volumenét. A felek tehát nem közösen vitték a vállalkozásaikat, hanem külön-külön, csak segítették egymást ebben.

[28] Arra is van adat, hogy a felek időnként kölcsönösen pénzügyileg is segítették egymást. A felperes esetenként kifizette a vendéglő beszerzéseit vagy a dolgozók bérét (pl. tanú14 tanú, 64. számú jegyzőkönyv, 11. oldal, utolsó bekezdés, tanú22 tanú, 71. számú jegyzőkönyv, 2. oldal), az örökhagyó is adott azonban pénzt a felperesnek (tanú30 tanú, 86. számú jegyzőkönyv, 2. oldal közepe). A hitel nevet kétségtelenül az örökhagyó vette igénybe. Ezt a felperes – alperesek jogelődje által vitatott és több tanúvallomás (tanú7, 47. számú jegyzőkönyv, 12. oldal, 2. bekezdés; tanú27, 79. számú jegyzőkönyv, 15. oldal 1. bekezdés) által is kétségessé tett – előadása szerint az örökhagyó használta fel, és ő csak a törlesztésben segített. De még a fellebbezésében is azt állította a felperes, hogy „természetesen ezt később visszautalta” neki az örökhagyó (fellebbezés 17. oldal, negyedik bekezdés). Ez a felperes által előadott – és az alperesek jogelődje által 48. számú beadványában (2. oldal 3. pont)

megegyeztetett – pontos elszámolási viszony éppen a gazdálkodás közös jellegének hiányára utal.

[29] A külön gazdálkodás tényét erősíti az is, hogy bár a felperes a perben következetesen állította, hogy az örökhagyó 2001-től vitte egyéni vállalkozóként a vendéglőt, ebben azonban jelentősen tévedett. Az alperesek jogelődje ugyanis becsatolta (78. számú beadvány jelöletlen mellékletei) az örökhagyó szervezetkezettel fennált munkaviszonyának 1995. szeptember 30-án történt megszűnését igazoló adatlapot, és az örökhagyó által egyéni vállalkozóként 1995. november 10. napján aláírt, az 1995. október hónapban a vendéglő alkalmazottairól mint biztosítottakról szóló jelentést. Eszerint az örökhagyó nem 2001-től, hanem már 1995-től egyéni vállalkozóként üzemeltette a vendéglőt. A felperesnek tehát az állítólagos közös gazdálkodás ellenére éveken keresztül nem volt tudomása arról, hogy az örökhagyó milyen keretek között végzi a vendéglátóipari tevékenységét. Ez az örökhagyó gazdálkodásának önálló jellegére utal, hasonlóan a felperes önálló gazdálkodásához.

[30] A felperes arra is hivatkozott, hogy az örökhagyó földszerzéseinek forrását képező kárpótlási jegyek vásárlására is ő adta a pénzt. Kétségtelenül volt olyan tanú (tanú2, 39. számú jegyzőkönyv, 11. oldal közepe; tanú17, az örökhagyó testvére, 71. számú jegyzőkönyv, 4. oldal, 1. bekezdés közepe), akinek vallomása alátámasztotta ezt az egyébként más tanú vallomása (dr. tanú5, 47. számú jegyzőkönyv 5. oldal, 1. bekezdés) által cáfolt tény. De az örökhagyó testvére úgy fogalmazott, hogy az örökhagyó azt mondta, hogy megpróbál a felperestől pénzt szerezni. Ha a felperes és az örökhagyó ténylegesen közösen gazdálkodtak volna, akkor az örökhagyónak nem „szereznie” kellett volna pénzt a felperestől, hanem – a közös gazdálkodásuk kialakult gyakorlatának megfelelően – megbeszéli azt a felperessel és elvesz a közösből, vagy egyszerűen utólag tájékoztatja erről.

[31] Olyan is előfordult, hogy a szerzéshez a felperes is bizonyítottan hozzájárult (tanú19 tanú, 71. számú jegyzőkönyv, 7. oldal, 1. bekezdés vége), de ez esetben a megszerzett ingatlan a felperes és az örökhagyó közös tulajdonába került. Az is jelzés értékű, hogy a közös tulajdonba került ingatlanok értékesítésekor a felek pontosan elszámoltak egymással anélkül, hogy ez a többi, kizárólag az örökhagyó nevén álló, de a felperes perbeli előadása szerint részben szintén az ő tulajdonát képező ingatlant érintette volna.

[32] A közös gazdálkodás tényét cáfolja az is, hogy a felperes előadása (29. számú jegyzőkönyv, 5. oldal közepe; 62. számú beadvány 4. oldal, 5. bekezdés) és több tanú tudomása szerint az örökhagyó 2011. után havi rendszerességgel 100.000, később 200.000 forintot fizetett a felperes részére a lakhatás és ellátás fejében (tanú12 tanú, 64. számú jegyzőkönyv, 9. oldal alja; tanú19 tanú, 71. számú jegyzőkönyv, 7. oldal, 11. sor; tanú21 tanú, 71. számú jegyzőkönyv, 13. oldal, 2. bekezdés; tanú27 tanú, 79. számú jegyzőkönyv, 15. oldal 1. bekezdés). Ha valóban közösen gazdálkodnak, akkor erre semmi szükség nem lett volna, hiszen ezzel csak a közös kassza egyik zsebéből a másikba tették át a pénzt úgy, hogy a napi háztartási kiadások fedezéséhez a saját bevallása szerint jelentős vagyon és rendszeres jövedelem felett diszponáló felperesnek semmi szüksége nem volt erre.

[33] Annak a felperes által is előadott (29. számú jegyzőkönyv, 5. oldal teteje) ténynek is jelentősége van, hogy az örökhagyó betegsége után a felperes pénzt követelt az örökhagyótól az ápolás és gondoskodás fejében (tanú7 tanú, 47. számú jegyzőkönyv, 12. oldal, 1. bekezdés, 7. sor; tanú19 tanú, 71. számú jegyzőkönyv, 7. oldal közepe). Ez nyilvánvalóan szükségtelen lett volna, ha a felek közösen gazdálkodnak, hiszen ez esetben a közösen szerzett vagyonból finanszírozzák az egyikük betegsége miatt felmerült közös kiadást. Azt is értékelte az ítéltábla, hogy az örökhagyó megbetegedését követően a vendéglő üzemeltetését nem a felperesre, hanem az alperesek – abban egyébként már korábban is tevékenyen közreműködő – jogelődjére bízta, és abban a felperes saját előadása szerint sem vett részt (29. számú jegyzőkönyv, 8. oldal, 8. bekezdés).

[34] Mindezek alapján az ítéltábla is arra a következtetésre jutott, hogy a felperes és az örökhagyó két, egymást ugyan kölcsönösen segítő és egyidejűleg érzelmi kapcsolatban is álló, de önállóan gazdálkodó személy volt, akinek gazdasági célja a saját vagyona gyarapítása volt, ezért közöttük a Ptk. 685/A. §-a szerinti élettársi kapcsolat nem jött létre. Ennek hiányában nem volt jelentősége a felperes és az örökhagyó által ténylegesen megszerzett jövedelmek szerszerőségének, és annak sem, hogy a közös háztartásban való együttélés pontosan mely időtartamban állt fenn közöttük, ezért a megállapított tényállást ebből a szempontból az ítéltábla nem vizsgálta.

[35] Alaptalanul kifogásolta a fellebbezésében a felperes a terhére megállapított perköltség összegét is. Állításával ellentétben ugyanis az alperesi képviselő nem csak a 6+4 óra időtartam erejéig csatolt tételes munkaidő-kimutatást. A 89. sorszám alatt becsatolt költségjegyzékben valóban csak a 2021. január 28-án tartott tárgyaláson eltöltött 4 óra és a 88. és 89. számú beadványok elkészítésére fordított további 6 óra van tételesen felszámítva a megbízási szerződésben (12/A/2.) meghatározott 20.000 forint plusz áfa óradíj alapulvételével összesen 200.000 forint + áfa összegben. Azonban az alperes 84. sorszám alatt becsatolt költségjegyzékéhez mellékelte a részletes munkaidő-kimutatást is, mely szerint 2018. november 30. és 2021. január 23. között összesen további 56 + 28 órát dolgozott az ügyön 1.680.000 + áfa összegű munkadíjért. Tehát kiszámítható, hogy az alperesi képviselő által felszámított 1.880.000 forint + áfa, azaz 2.387.600 forint munkadíjhoz képest az elsőfokú bíróság alacsonyabb összegű munkadíjat állapított meg részére. Az elsőfokú perköltség összegének a felperes fellebbezésében megjelölt okból való további mérséklésének a fentiek szerint nem volt helye.

[36] Minderre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[37] A felperes eredménytelenül fellebbezett, ezért a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján másodfokú perköltséget is köteles fizetni a Pp. 87. § (2) bekezdése értelmében egymás között egyenlő arányban jogosult alpereseknek. Ennek összegét az ítéltábla a költségrendelet 2. § (1) bekezdése alapján az alperesek képviselője által becsatolt megbízási szerződés és

költségjegyzék (17.Pf.20.527/2021/5.) alapján állapította meg arra is figyelemmel, hogy az alperesi képviselő áfa-körbe tartozik.

Budapest, 2022. április 7.

k.
bíró

dr. Gyuris Judit s. k.
dr. Felker László s. k.
a tanács elnöke

dr. Örkényi László s.
előadó bíró